

Bűnmegelőzési dokumentum

TOP-5.3.1-16

A helyi identitás és kohézió erősítése

A bűnmegelőzés célja

Jelen bűnmegelőzési dokumentum célja, hogy a *TOP-5.3.1-16* azonosítószámú *A helyi identitás és kohézió erősítése* című pályázati felhívás keretében nyertes projektek vonatkozásában a dokumentumban bemutatásra kerülő irányelvek alapján megvalósuljon a bűnmegelőzési esemény.

A fenti projekt célja egy olyan konzorcium megalakítása, amely jelen pályázati kiírás keretében képes egy olyan, identitástudat-erősítő projektet megvalósítani, amely akár a következő évtizedekre meghatározza a hasonló jellegű programok tematikáját, illetve nemcsak a települések, hanem az egész térség pozitív megítélését.

A projekt azért is kiemelt fontosságú az érintett településeken, mert a Széchenyi 2020 keretében nagy volumenű fejlesztések valósulnak meg a térségben, ezek kiemelése, a fejlesztések megismertetése érdekében elengedhetetlen a megfelelő, a jól lebonyolított projekt. A projekt megvalósításában több település is részt vesz, az együttműködés konzorciumi formában valósul meg.

A projekt keretében részint rendezvényeket tartanak a települések, azonban nem egymástól izoláltan, hanem már a tervezés során külön figyelmet fordítanak arra a tagok, hogy a rendezvények egymásra épülő, egymást szinergikusan erősítő láncolatot jelentsenek. Ki kell emelni azt is, hogy a lehető legtöbb szabadon választható elemet is beépíti a pályázó konzorcium a projektbe, tovább javítva ezzel a szakmai tartalmat. Minden települése tervez a projekt legalább egy közlekedésbiztonsági és egy közbiztonsági rendezvényelemmel, amely miatt felvette a kapcsolatot a helyi rendőrséggel mind az adatszolgáltatás, mind a rendezvények szakmai megvalósítása terén. A konzorcium tagjai egyetértenek abban, hogy a képzések kiemelten fontosak a projekt során, mivel a megfelelően képzett és a projekt keretében tapasztalatot szerzett szakmai gárda alkalmas lesz arra, hogy a projekt megvalósítási időszakát követően a fenntartási időszakban is folytassa az identitás-erősítő rendezvények megszervezését.

A konzorciumi tagok nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy a levéltárban a konzorciumi tagokra vonatkozó információk felkutatására egy komplett tervet dolgozott ki, ami biztosítja a hatékonyságot.

A projekt keretében megvalósuló tevékenységek a pályázati felhívásban meghatározott célok, a helyi igények, és a célcsoport igények figyelembe vétele mellett kerültek meghatározásra.

A projekt keretében helyi identitást erősítő közösségfejlesztési folyamatok, továbbá – a TOP ERFA beruházásaihoz, illetve egyéb infrastrukturális beavatkozások előkészítéséhez kapcsolódóan – közösségi részvételre épülő tervezési gyakorlatok alkalmazása, szabadidős, **bűnmegelőzési**, közbiztonsági és közlekedésbiztonsági programok valósulnak meg, amely teljes mértékben összhangban van a felhívásban megfogalmazott célokkal.

A beavatkozások eredményeként fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil társadalom megerősödése segíti a helyi közösségi konfliktusok megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését, erősödik a civil aktivitás, kialakulnak, illetve megerősödnek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, településrészekhez, térséghez való kötődés.

A jelen projekt keretében megvalósuló tevékenységek teljes mértékű összhangot mutatnak a Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló a „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” című, EFOP-1.3.1.-15-2016-00001 azonosító számú kiemelt projekt céljaival, tevékenységeivel, hiszen a jelen projekt a helyi közösségek erősítésére, identitásuk, cselekvőképességük serkentésére szolgál. Továbbá a jelen projekt meghatározáskor a TOP egyik legfontosabb célkitűzése a fejlesztések integrált módon történő megvalósítása is figyelembe vételre került.

A projekt a helyi igények alapján került megtervezésre, a projektben konzorciumi partnerként résztvevő összes önkormányzat megfogalmazta a településének az igényét a projekt tartalmával kapcsolatosan, és a projekt szakmai tartalma ezen igények mentén került meghatározásra.

A projektbe bevonni kívánt célcsoport az érintett települések teljes lakossága.

A projekt teljes mértékben összhangban van a települések hatályos Helyi Esélyegyenlőségi Programjában (HEP) meghatározott célokkal:

Valamennyi település Helyi Esélyegyenlőségi Programjának (HEP) célja:

- Egyenlő bánásmód, és esélyegyenlőség biztosítása
- Diszkriminációmentesség
- Szegregációmentesség

A projekt ezen célkitűzéseknek teljes mértékben megfelel, mivel nem közvetít sem diszkriminációt, sem szegregációt, és a programokhoz való egyenlő hozzáférést biztosítja mindenki számára.

Minden település életében rendkívüli szereppel bírnak az alulról jövő kezdeményezések, civil szervezetek, hisz hiánypótló funkciójuk van.

Mindezeknek megfelelően jelen bűnmegelőzési dokumentációban megfogalmazottak nagymértékben hozzájárulnak a fenti célokhoz, így a helyi identitás megerősítéshez, a cselekvő közösség kialakításához.

Azonban jelen dokumentum legfőbb célja a bűnmegelőzés. A projekttel érintett valamennyi településen igény mutatkozik ezen tevékenységre, ezért is lett a projektnek a bűnmegelőzés egy igen fontos eleme.

Jelen bűnmegelőzési program az *Országos Bűnmegelőzési Ajánlás* releváns pontjainak figyelembe vétele mellett került kialakításra.

A programról

Az *Országos Bűnmegelőzési Ajánlás* alapján jelen program célja az, hogy egyfelől a kormány középtávú bűnmegelőzési koncepciója megvalósulásához hozzájáruljon, másfelől az Országos Bűnmegelőzési Tanács (OBmT) cselekvési programjához illeszkedjen.

Az *Országos Bűnmegelőzési Ajánlás* értelmezésében a helyi önkormányzás ugyanis nem más, mint a választópolgárok közösségét érintő helyi közügyek önálló, demokratikus intézése, a helyi közhatalomnak a lakosság érdekében való gyakorlása (Alkotmány 42. §).

Ennek alapján a települési önkormányzatok feladatai közé tartozik - többek között - a közbiztonság helyi feladatairól való gondoskodás [1990. évi LXV. tv. 8. § (1) bek.] is. A lakosságot legközvetlenebbül érintő, olykor súlyosan irritáló problémákat - ezek sorában kiemelkedő fontossággal a helyi bűnözés alakulását, jellegét, súlypontjait, okait, következményeit, valamint a megelőzés lehetőségeit - természetesen leginkább a helyi önkormányzatok képesek átlátni, s ekként a helyben szükséges és megfelelő megoldási stratégiát és módokat is csak e szervezetek képesek kidolgozni és megvalósítani.

Ebbéli munkájukban azonban az önkormányzatok - a legszélesebb közösségi egyetértésen és támogatottságon túl - nem nélkülözhetik a kormányzati segítséget, a mindenkori kormányzat anyagi és erkölcsi támogatását sem. S főként nem nélkülözhetik az egységes, országos bűnmegelőzési stratégia létét és megfelelő funkcionálását.

Ugyanakkor léteznek olyan bűnmegelőzési feladatok is, amelyek konkrét területtől, régiótól függetlenül teljes körű, országos érvényű megoldást követelnek.

A helyzetet bonyolítja, hogy ezen feladatok egy jelentékeny része az önkormányzatok aktív és összehangolt bűnmegelőzésbeli részvételét is feltételezi.

A program - tudatosan - kettősséget mutat.

Az egyik oldalon az önkormányzatok kiemelt feladatai foglalnak helyet, amelyeket minden települési önkormányzat magára vállal, és - ha nem is mindig kifogástalanul, de a saját és az általa irányított közösség érdekében - többé-kevésbé teljesíteni igyekeznek. Az ilyen irányú bűnözés-megelőzési tevékenységnek magától értetődően célszerű összhangban állnia a központi elvárásokkal.

A másik oldalon a kormányzati szerepvállalás foglal helyet, amely a központi célok egységes megvalósítását tartja szem előtt. Ennek értelmében a bűnmegelőzés másik fő letéteményese a kormány, amely a bűnmegelőzési stratégiája kialakítása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az önkormányzatok feladatait, de a jogait és kötelezettségeit is.

A hazai bűnmegelőzési stratégia főbb vezérelveit összegezve a következőket kell szem előtt tartani:

A bűnmegelőzés fő letéteményeseinek egyikét az önkormányzatok jelentik, amelyek a helyi (települési) és (önkormányzati együttműködés esetén) a regionális feladatok ellátására hivatottak.

A bűnmegelőzés másik fő letéteményeseként az országos érvényű feladatok megvalósítására a kormány hivatott.

A kormány és az önkormányzatok közötti együttműködés nélkülözhetetlen a bűnmegelőzés feladatainak az ellátásában.

Az önkormányzatok joga és kötelessége a helyi közösségek életminőségének javítása érdekében a helyi bűnmegelőzési stratégia kialakítása és realizálása, ugyanakkor a kormány joga és kötelessége, hogy ezt a tevékenységet akár jogszabályalkotás révén, akár ajánlásaival elősegítse.

A bűnmegelőzés stratégiai és taktikai feladatainak megvalósításában - a rendőrségről szóló, 1994. évi XXXIV. törvényben foglaltaknak megfelelően - szerepe van a rendőrségnek is. Ez azonban nem érinti azt a tényt, hogy a rendőrség elsődleges feladata a bűnüldözés.

A kormány és a települési önkormányzatok összehangolt bűnözés-megelőzési munkája feltételezi a központilag irányított állami apparátusok, a kisebb-nagyobb közösségek életére hatást gyakorló települési önkormányzati szervezetek, továbbá a

kisebbségi önkormányzatok, a különféle civil szervezetek, a karitatív szerveződések, alapítványok stb. együttműködését.

Végül, de nem utolsósorban a bűnmegelőzési stratégia eredményességéhez nem nélkülözhető a lakosság aktív, közvetlen és közvetett részvétele, az állampolgári önszerveződések közreműködése.

A kormány bűnmegelőzési stratégiájának kidolgozását segíti elő az általa létrehívott szervezet, az Országos Bűnmegelőzési Tanács.

E szervezet - az 1040/1995. (V. 17.) kormányhatározat értelmében - a kormány érdekegyeztető, döntés-előkészítő és javaslattevő szerve, amely állásfoglalásaival és javaslataival segíti a kormánynak a bűnözés visszaszorítása érdekében végzett tevékenységét. E tevékenységi körében hangsúlyt fektet a települési önkormányzatokkal való együttműködésre is.

A program

Jelen bűnmegelőzési tevékenységek keretében a következő prevenciós tevékenységek valósulnak meg:

Bűnözési prevenciós típusok bemutatása:

- szervezett bűnözés elleni fellépés
- kábítószeres bűnözés elleni fellépés
- terrorizmus elleni fellépés
- gazdasági bűnözés elleni fellépés
- számítógépes bűnözés elleni fellépés
- visszaeső bűnözés megelőzése
- fiatalkori bűnözés megelőzése
- áldozatorientált megelőzés

A bűnmegelőzés során a fent bemutatott bűnözési típusok kerülnek ismertetésre az alábbiakban leírt megfogalmazások szerint.

Szervezett bűnözés elleni fellépés bemutatása:

A szervezett bűnözéssel kapcsolatos szakmai álláspontok a rendszerváltásig megoszlottak, az azt követő időszak azonban eloszlatta a kételyeket, mivel megteremtette a bűnözés szerveződésének és minőségi változásának kriminogén feltételeit. A kriminális tapasztalatok egyértelművé tették, hogy hazánkban is koncentrálódott a szervezett bűnözés. Kitermelődött egy olyan társadalmi szubkultúra, amelynek felszámolása és ellenőrzése komoly nehézséget jelent.

Pár évvel ezelőtt a „maffia” kifejezés szinonimája a „szervezett bűnözés” volt. Amikor az emberek a szervezett bűnözésről beszéltek, azon a maffiát értették. A szervezett bűnözéssel a „maffiát”, mint titkosan szerveződő társaságot azonosították, amivel főleg szicíliai és amerikai csoportokat jelöltek. A maffia szó az olasz hivatalos dokumentumokban először 1865-ban jelenik meg, amikor a Palermo melletti faluban,

Cariniban egy letartóztatást „maffia bűncselekménnyel” magyaráznak. Olaszországban maffia típusú bűnszervezetnek tekintik a Cosa Nostrát, a 'Ndraghentát és a Camorát.

Egyes álláspontok szerint a maffia szó arab eredetű, a IX. században Szicíliában született az arab megszállás alatt, amikor a szigetlakók egy titkos társaságot hoztak létre a megszállókkal szemben. Az arab eredetű szó jelentése "menedék" volt.

A kábítószer-kereskedelem térhódítása miatt az 1970-es és 1980-as években került a figyelem középpontjába a szervezett bűnözés elleni küzdelem az európai országokban, az ezzel kapcsolatos kriminológiai kutatások megindulása is erre az időszakra tehető.

A szervezett bűnözés növekvő kihívás elé állítja a társadalmat, valamint az érintett rendvédelmi és igazságügyi szektort. Igyekszik a legális gazdasági tevékenységét és befolyását növelni, érdekeit a gazdasági szférán túl is érvényesíteni, továbbá elősegíti a nemzetgazdaságot hátrányosan érintő fekete- és szürkegazdaság fennmaradását, illetve korlátozza a piaci versenyt.

A helyzetet súlyosbítja, hogy a bűnszervezetek által elkövetett bűncselekmények az esetek többségében látenciában maradnak. A bűnszervezetek által elkövetett bűncselekmények felderítését nagyban nehezíti, az esetekben többségében ellehetetleníti, hogy az egyes hatóságok bűncselekmény gyanúja alapján elrendelt büntetőeljárásokat egymástól elkülönítve kezelik, mivel az eljárást folytató szerv elsődleges adatai általában hiányosak, az információ hiányában pedig nincs tudomásuk arról, hogy egy szervezett bűnözői kör által elkövetett bűncselekményben nyomoznak. A hagyományos nyomozati módszerekkel a bűnszervezet esetében általában csak olyan bűnelkövetőket tudnak felelősségre vonni, akik a bűnszervezeti hierarchia legalsó szintjén helyezkednek el.

Ezek a személyek azonban bármikor pótolhatóak, így a bűnszervezet továbbra is működőképes tud maradni, és képes pótolni a kieső láncszemeket, mivel a szervezett bűnözés egyik jellegzetessége a folyamatos változás, megújulás.

Kábítószeres bűnözés elleni fellépés bemutatása:

A kábítószer minden olyan anyag, akár legális (gyógyszerek), akár illegális, amely az egyén testi és/vagy szellemi funkcióit kis mennyiségben is erőteljesen befolyásolja, az agy kémiai működését módosítja, veszélyes magatartást produkál, a szer hiánya vagy a megszokott adag jelentős csökkentése hiánytüneteket (megvonási tüneteket) idéz elő, amelyek az egyént a szer ismételt bevitelére készíteti. Nem ritka, hogy a kábítószer mellett az illető alkohollal, illetve az orvos által szedett nyugtatókkal keveri. Magyarországon a kábítószer élvezők felmérése igen nehéz feladat.

A Nemzeti Drog Fókuszpont 2017-es adatai szerint:

a leggyakoribb szerek a felnőttkorú népességben

A kutatási adatok alapján¹⁰ a 18–64 éves népességben minden tizedik (9,9%), a 18–34 éves fiatal felnőtt populációban csaknem minden ötödik személy (17,7%) fogyasztott az élete során valamilyen tiltott drogot. A felnőtt népességben a legtöbben marihuánát vagy hasist próbáltak (7,4%), illetve közel fele ekkora, de a többi szerhez képest kimagasló az ecstasy fogyasztásának életprevalencia értéke (4%). A két legnépszerűbb szert – azoktól jelentősen elmaradva – követik a szintetikus kannabinoidok (1,9%), az amfetamin (1,7%) és a designer stimulánsok (1,3%). A fiatal felnőtt (18–34 éves) népesség szerpreferencia sorrendje megegyezik a felnőtt lakossággal.

A tiltott drogok éves prevalencia értéke a felnőtt népességben 2,3%, a fiatal felnőtt népességben pedig 5,3% volt. A szintetikus kannabinoidok és a designer stimulánsok fontossága a közelmúltbeli droghasználat alapján még inkább megmutatkozik: az elmúlt havi prevalencia értékek alapján a szintetikus kannabinoidok a második, a stimulánsok pedig a negyedik helyen szerepelnek.

A leggyakoribb szerek az iskoláskorúak körében:

Az iskoláskorúak körében az életprevalencia értékek alapján¹⁴ a legelterjedtebb kábítószer 2015-ben (is) a marihuána volt a 9–10. évfolyamon. Az ezt követő drogok sorra legális, vagy részben legális szerek. A második helyen új pszichoaktív szer áll, a 2015-ben először kérdezett szintetikus kannabinoidok szercsoport, majd az orvosi

javaslat nélkül szedett nyugtatók/altatók, ezek alkohollal történő együttes fogyasztása következik. A szintén először kérdezett, hangulatjavító szándékkal bevett fájdalomcsillapítók is hasonlóan népszerűek a tanulók körében. Hatodik helyen a szerves oldószerek belélegzése szerepel.

A következő kábítószer az amfetamin, amely így a hetedik helyre került. Hasonlóan elterjedt még az ecstasy, a kokain és az LSD fogyasztása. A többi kérdezett szer életprevalencia értéke 2% körüli. A designer drogok másik nagy csoportjának, a szintetikus katinonoknak a fogyasztása kevésbé elterjedt a középiskolások körében.

A magas kockázatok körébe a függőségen és az abúzuson túl beletartoznak: az intravénás szerhasználat és az ezzel összefüggő fertőző megbetegedések, a HIV és a hepatitis B (HBV) és C (HCV) fertőzések, a több pszichoaktív szer egyidejű használata (polidroghasználat) is. A kábítószer-fogyasztás okozta mérgezések, a halálos túladagolások, a hosszú ideje fennálló szerhasználat miatt bekövetkezett egészségkárosodás valamint a pszichiátriai komorbiditás a kábítószer-fogyasztás egyéb káros egészségügyi következményeit jelenthetik. A szakterület feladata a magas kockázatú szerhasználat prevalenciájának becslése és a kezelt vagy kezelésbe nem kerülő magas kockázatú szerhasználók szerhasználati mintázatainak feltárása is.

Az elsődleges prevenció kiemelt fontosságú, nem csak a kábítószereknél, hanem az alkohol és dohányzás esetén is. Ide azok a programok tartoznak, amelyek a szerhez kapcsolódó különböző információkat közölnek, főleg annak veszélyeiről. Emellett motiválni kell a hallgatóságot a nemet mondásra. Nem szabad megfélemlíteni, hogy a felnőtt egy serdülő szemében mindig „gyanús” lesz, így törekedni kell kiképzett kortárssegítők toborzására, akik valamilyen szinten a negatív kortárshatást enyhíteni. Tartalmilag az elrettentés nem bizonyul sikeresnek. Az effajta csoportfolyamatoknál azok, amelyek nem interaktívak nem érnek el túl jó eredményt, ezzel szemben interaktív foglalkozásokkal a hatáserősség elérheti a 15-40%-ot. Kutatások bebizonyították, hogy a hallgatóknak fontosabb a program kivitelezése, mint maga a tartalmi elemei. A legeredményesebbek a készségfejlesztésen alapuló foglalkozások, például 'Mondj nemet a kipróbálásra'. Erről azonban nem csak beszélni kell, hanem különböző szerepjátékokkal kell szemléltetni. A programok másik fontos eleme maga a foglalkozás hossza. Összességében el lehet mondani, hogy a minimális hossz,

amelynél eredményt lehet elérni az a 10 óra. Legjobb, akkor, ha 3 éven keresztül, évi 10-30 órás foglalkozásokon vesznek részt a hallgatók.

A kábítószeresítésnél további fontos elem azoknak a helyeknek az ellenőrzése, pályaudvarok környéke és szórakozóhelyek, ahol könnyen lehet szerhez jutni. Természetesen ehhez megfelelő ellenőrzés szükséges, hisz olykor az utcán sétálva lépnek oda az emberhez megkérdezni, hogy „Kell-e valami? Fű, speed, eki?”, mindezt úgy, hogy a különböző rendfenntartó kocsik ott haladnak el tőlük néhány méterre.

A kábítószer áldozatai leggyakrabban a serdülők, akik a kábítószer használatát státusz-szimbólumként élik meg és gyakran nincsenek tisztában, hogy olykor egyetlen kipróbálás is elegendő, hogy életük egy olyan lejtőn induljon le, ahonnan már sohasem fognak visszakapaszkodni és a végén egy sötét sikátorba végzik megkéselve.

A kezelt szerhasználók 65%-a a büntető eljárás elkerülése érdekében (elterelés keretében) kezdi meg a kezelést vagy a megelőző beavatkozást, 35% pedig önkéntesen. Az elterelés keretében kezelték körében magasabb a férfiak aránya és alacsonyabb az átlagéletkoruk (eltereltek: 27,8 év, önként kezeltet kezdők: 30,2 év), továbbá, szerhasználati mintázat szempontjából egy kevésbé problémás populáció, mint az önként kezelésbe lépők.

Az eltereltek több mint kétharmada (69%) kannabisz- használatból eredő probléma miatt részesül kezelésben, ellátásban, míg az egyéb módon kezelést kezdőknek csupán egyharmada (34%). Az amfetamin típusú stimulánsok, opiátok és kokain, illetve az egyéb szerek használatához köthető probléma miatt kezelést kezdő ményezők aránya magasabb az önként kezelésbe lépők körében. Intenzív szerhasználat (heti legalább 2 nap) jellemzi az eltereltek 17%-át, míg az önként kezelést kezdők körében lényegesen magasabb, 66% az arányuk.

Terrorizmus elleni fellépés bemutatása:

Az Európai Unió Tanácsa 2005-ben a terrorizmus elleni küzdelem globálissá tétele és Európa biztonságának fokozása érdekében elfogadta az EU terrorizmus elleni stratégiáját.

A stratégia a következő négy alappillérre épül:

- megelőzés
- védekezés
- üldözés
- reagálás

Megelőzés

A radikalizálódás és a terroristatoborzás kiváltó okainak megszüntetése kulcsprioritás az Unió számára. A Tanács e cél érdekében 2008-ban elfogadta az Európai Uniónak a radikalizálódás és a terroristatoborzás elleni küzdelemre irányuló stratégiáját.

A Tanács 2014 júniusában felülvizsgálta a stratégiát, figyelembe véve a különböző tendenciákat, például a magányosan elkövetett terrorcselekményekkel, a külföldi harcosokkal, illetve a terroristák közösségimédia-használatával kapcsolatos jelenségeket.

Védekezés

Az EU második prioritása a terrorizmus elleni küzdelem terén a polgárok és az infrastruktúra védelme és a támadásoknak való kiszolgáltatottság csökkentése.

Ide tartozik a külső határok védelme, a közlekedésbiztonság javítása, a stratégiai célpontok védelme, valamint a kritikus infrastruktúra sebezhetőségének csökkentése.

Az EU ezen a területen 2016 áprilisában irányelvet fogadott el az utas-nyilvántartási adatállomány (PNR) felhasználásának szabályozásáról. A tagállamoknak két éven belül meg kell felelniük az új szabályoknak.

Üldözés

Az Unió igyekszik akadályozni a terroristákat a tervezésben és szervezésben, és arra törekszik, hogy bíróság elé állítsa őket.

E célok elérése érdekében az EU elsősorban a következőkre törekszik:

- a nemzeti kapacitások megerősítése
- az együttműködés és az információcsere javítása a rendőrség és az igazságügyi hatóságok között
- a terrorizmus finanszírozásának megakadályozása
- a terroristák megfosztása támogatási és kommunikációs eszközeiktől

Reagálás

A terrorizmus elleni uniós küzdelem negyedik célkitűzése a terrorcselekményekre való felkészülés, továbbá ezek következményeinek kezelése és minimálisra csökkentése.

Ezt a merényletek nyomán kialakult helyzetek kezelésére, a reagálás koordinálására, valamint az áldozatok ellátására szolgáló képességek javításával lehet elérni.

E terület prioritásai a következők:

- az uniós válságelhárítási intézkedések kidolgozása
- a polgári védelmi mechanizmus felülvizsgálata
- a kockázatértékelési eszközök fejlesztése
- a terrorizmus áldozatainak való segítségnyújtás bevált gyakorlatainak megosztása

Az elmúlt évek főbb intézkedései:

-
- a szolidaritási klauzulának az Unió általi végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapítása a 2014 júniusában elfogadott tanácsi határozat keretében
 - az uniós szükséghelyzeti és válságkoordinációs intézkedések felülvizsgálata és 2013 júniusában helyettük az uniós politikai szintű integrált válságreakálási intézkedések bevezetése
 - az EU polgári védelmi jogszabályainak felülvizsgálata 2013 végén

Gazdasági bűnözés elleni fellépés bemutatása:

A bűnügyi tudományok az elmúlt két évtizedben kezdtek behatóbban foglalkozni a gazdasági életben elkövetett bűncselekményekkel világszerte és Magyarországon is.

Hazánkban a gazdasági rendszer átalakulása készítette a bűnügyi tudományok művelőit a gazdasági tevékenységgel összefüggő bűnözés új szempontú vizsgálatára.

Úgy vélem, nem szorul bizonyításra, hogy a gazdasági bűnözést alapvetően azok a társadalmi-gazdasági viszonyok befolyásolják, amelyek között a gazdasági tevékenység folyik. A kapitalista gazdasági rendszerben nem fordulhat elő tervfegyelmet sértő bűncselekmény, míg nálunk a tervutasításos rendszerben nem lehetett a gazdasági bűnözés olyan megnyilvánulása mint például a bennfentes értékpapír-kereskedelem, vagy a váltóhamisítás. (Természetesen a gazdasági rendszertől függetlenül is hasonló tényállások voltak találhatóak a különböző rendszerhez tartozó országok büntető törvénykönyveiben. Pl. pénz- és bélyeghamisítás, adócsalás, a fogyasztói érdeket sértő cselekmények szankcionálása stb.)

A gazdasági tevékenységgel összefüggő bűnözés iránti érdeklődést elsősorban a világgazdaság fejlődésével együttjáró olyan negatív jelenségek magyarázzák, mint pl. a multinacionális vállalatoknak főleg a harmadik világban folytatott tevékenysége, egyegy jelentős bankcsőd az országhatárokon túl gyűrűző hatása, vagy a monopóliumok piaci versenyt sértő megegyezései stb.

Az elmúlt évtizedtől kezdve pedig a pénzmosás vált világméretű problémává a kábítószer-kereskedelem robbanásszerű fejlődése révén, amely ahhoz a felismeréshez vezetett, hogy a gazdasági bűnözés, s ezen belül a pénzmosás ellen sikeresen csak akkor vehető fel. a küzdelem, ha az államok közötti koordináció szilárd és jól szervezetten működik, hiszen az eszközök és módszerek, amelyekkel pl. a pénzt a világ egyik tájáról a másikra mozgatják, nemkülönben az elkövetők leleményessége, amely — úgy tűnik — kimeríthetetlen tartalékokkal rendelkezik.

Számítógépes bűnözés elleni fellépés bemutatása:

Az internet és más információs rendszerek utóbbi években tapasztalt erőteljes fejlődése lehetővé tette az információk, a termékek és a szolgáltatások gyors áramlását a világ országai határain átívelően. Ez nyilvánvalóan számos pozitív hatással jár, ugyanakkor számos új lehetőséget nyit a bűnözők részére. Egyértelműen megfigyelhető olyan újfajta bűncselekmények felbukkanása, amelyeket az internettel vagy információs rendszerek, mint eszközök felhasználásával követnek el. E bűncselekmények folyamatosan fejlődnek, és a jogalkotás, valamint az operatív bűnüldözés nehezen tud lépést tartani velük. Az elmúlt években a biztonságpolitikával foglalkozó szakemberek által is megerősítést nyert, hogy a társadalom, a vállalkozások és a polgárok számára egyre nagyobb veszélyt jelent a számítógépes bűnözés. Az aggodalmat azonban valójában nem a számítógépes bűncselekmények erőteljes szaporodása okozza, hanem inkább ezen bűncselekmények kifinomultabbá válása, a számítógépes bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatos koherens politika és jogalkotás hiánya.

A közeli jövőben a társadalom, illetve az oktatási intézmények fontos feladata lesz a számítógépes bűnözés által jelentett veszélyekre való tudatos felkészülés, felkészítés, a számítógépes bűnözés szakismeretének megszerzésére és a védelmi technikai eszközök kifejlesztésére vonatkozó igény erősítése a leginkább érintettek körében. De kik a leginkább érintettek? A számítógépes bűnözés a társadalom valamennyi területét érinti, így gyakorlatilag mindenhol fellelhető a vele szemben fellépő védekezés igénye. Érintett a közszféra, hiszen a mindennapi életünket

kiszolgáló infrastruktúrákat számítógépes hálózatok működtetik és irányítják. De tekintettel arra, hogy ma, a XXI. században már nagyon sok ember használ magánszámítógépet, így a magánszférát is érinti a számítógépes bűnözés elleni küzdelmet célzó kezdeményezés, hiszen a magánszemélyek is potenciális áldozatok lehetnek. És kik a potenciális elkövetők és mik az indítékaik? A potenciálisan szóba jöhető elkövetőket a cyber tér szereplői között kell keresni – hackerek, hacktivisták számítógépes bűnözők, ipari kémek, vállalatok belső szakértői és külső szerződők, terroristák. [1] -, ugyanakkor potenciális elkövető lehet bárki – gyerek, fiatal kamasz, unatkozó felnőtt... -, aki az elkövetéshez szükséges, elegendő számítástechnikai ismeretekkel és eszközökkel rendelkezik. A számítógépes bűnözéssel kapcsolatos biztonsági kérdések átfogó jellegűek, így nem kezelhetők pusztán nemzeti szinten.

A veszély nemzetközi jellegű, ezért – legalábbis részben – a válasznak is ilyennek kell lennie. A számítógépes bűnözés elleni küzdelem kétségtelenül továbbra is nemzeti szinten lesz a legfontosabb, egyértelműen szükséges azonban a nemzeti erőfeszítések összekapcsolása és esetleges kiegészítése európai szinten.

Visszaeső bűnözés megelőzésének bemutatása:

Törvényi háttér:

BTK 89. §

(1) A különös és a többszörös visszaesővel szemben – ha e törvény másként nem rendelkezik – az újabb bűncselekmény büntetési tételének felső határa szabadságvesztés esetén a felével emelkedik, de nem haladhatja meg a huszonöt évet. Halmazati büntetés esetén a 81. § (3) bekezdése szerinti büntetési tételt, tárgyalásról lemondás esetén a 83. § (1)–(2) bekezdése szerinti büntetési tételt kell a felével emelni.

(2) A különös és a többszörös visszaesővel szemben a büntetés a 82. § (1) bekezdése alapján csak különös méltánylást érdemlő esetben enyhíthető.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott súlyosabb jogkövetkezmények nem alkalmazhatók, ha e törvény Különös Része a különös visszaesőként történő elkövetést a bűncselekmény súlyosabban minősülő eseteként rendeli büntetni.

90. §

(1) Erőszakos többszörös visszaesővel szemben a 33. § (4) bekezdése nem alkalmazható.

(2) Az erőszakos többszörös visszaesővel szemben az erőszakos többszörös visszaesőkénti minősítést megalapozó, súlyosabban büntetendő személy elleni erőszakos bűncselekmény büntetési tételének felső határa szabadságvesztés esetén a kétszeresére emelkedik. Ha a büntetési tétel így felemelt felső határa a húsz évet meghaladná, vagy a törvény szerint a bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, az elkövetővel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni.

(3) Az erőszakos többszörös visszaesővel szemben a büntetés

a) a 82. § (1) bekezdése alapján nem enyhíthető,

b) – ha e törvény Általános Része lehetővé teszi – korlátlanul enyhíthető.

A visszaeső bűnözőkkel szemben fontos cél, az okok megértése, és a visszaesés megelőzése. Ehhez szükséges bizonyos típusú feltételek biztosítása, az érintettek számára.

Fiatalkori bűnözés megelőzésének bemutatása:

A fiatalkori bűnözés szerves része a társadalomban tapasztalható bűnözésnek. Jellemzője a csoportos elkövetés, a végrehajtásban tapasztalható felesleges erőszak, brutalitás. A fiatalok családi környezete és a kriminalitás gyakorisága között összefüggés mutatható ki, akárcsak az iskolai végzettség és a kriminalitás gyakorisága között. A fiatalkori bűnelkövetések száma az elmúlt években jelentősen megnőtt. 1991 és 1998 között közel duplájára nőtt az elítélt fiatalkorú bűnelkövetők

száma, és azóta is ez a növekedés figyelhető meg. A fiatalok közül a legtöbbször csak 8 általános volt az iskolai végzettsége.

Ha a fiatalok bűnözés szerkezetét vizsgáljuk, azt vehetjük észre, hogy főként a vagyon elleni bűncselekmények dominálnak. Kimondható viszont az, hogy a fiatalok bűnözés nem sokban tér el a felnőttkoritól, „a hagyományos értelemben vett bűnözés szerkezete már a büntetőjogi értelemben vett fiataloknál kialakult”

A fiatalokra vonatkozó rendelkezéseket a törvény XI. fejezetében olvashatjuk. A 105. § (1) bekezdése a következőképpen határozza meg a fiatal fogalmát: 105. § (1) Fiatal az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizenkettő éves életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat nem.

A 12., illetve 14-18. életév közötti elkövetői körre speciális szabályokat fogalmaz meg a Büntető Törvénykönyv. Fontos megemlíteni, hogy a büntetés vagy intézkedés megválasztásakor a fiatal nevelését és védelmét kell szem előtt tartani. A büntetés vagy alkalmazott intézkedés elsődleges célja, hogy a fiatal helyes irányba fejlődjön, és a társadalom hasznos tagjává váljon. Kiemelendő szabály, hogy a bűncselekmény elkövetésekor tizenegyedik életévét be nem töltött fiatalokkal szemben csak intézkedést lehet alkalmazni.

Büntetést csak akkor lehet kiszabni, ha az intézkedés nem célravezető, továbbá ha másként nem érhető el a helyes irányba történő fejlődés. Büntetés kiszabására okot adhat például a sorozatos elkövetés, elkövetési mód, társtetteség, csoportos vagy bűnszövetségben való elkövetés.

További speciális szabályokat a fiatalok tekintetével a fent említett törvény XI. fejezetében vannak részletezve.

Áldozatorientált megelőzés bemutatása:

Az áldozatorientált megelőzésekre több ajánlás is létezik. Több éve jelent meg az Európa Tanácsnak az áldozatok segítéséről és az áldozattá válás megelőzéséről szóló R(87)21. sz. ajánlása. A közelmúltban a bűnözés áldozatainak nyújtandó segítségről szóló Rec(2006)8. sz. ajánlás lépett életbe, amelynek preambuluma az

Európa Tanács azon elvárását tartalmazza, hogy a tagállamok az előző dokumentumot helyettesítő újabb ajánlás mellékletében lefektetett elveket kövessék.

Az áldozat-orientált bűnmegelőzés rendszerbeli elhelyezése és tagozódása

Az 1970-es évek végén, 80-as évek elején több nyugati országban kormánybizottságokat, kormányközi csoportokat hoztak létre az új büntetőpolitika, a bűnelkövetőre koncentráló bűnmegelőzés áldozat-orientáltságúvá tétele érdekében. Az ilyen bűnmegelőzés nem csupán a predelikvenszerekre, hanem azokra is irányul, akiket a viktimizáció fenyeget. Egyértelmű célkitűzéssé vált, hogy a bűnmegelőzésnek nemcsak az elkövetővé, hanem az áldozattá válás elkerülését is szem előtt kell tartania. Az Európa Tanács is deklarálta, hogy a leghatásosabb eszköz a bűncselekmények elkövetésének és az áldozattá válásnak a csökkentését célzó prevenciós politika kialakítása.

